

Motion

1984/85:683

Martin Olsson

Beskattningen av villkorade aktieägartillskott

Om ett aktiebolag på grund av förluster förlorat halva sitt registrerade aktiekapital måste det för att undvika likvidation inom åtta månader till fullo täcka upp aktiekapitalet. Reglerna var tidigare mildare i och med att de då gällde vid förlust av två tredjedelar av aktiekapitalet och bolaget då hade skyldighet att under nästföljande år att täcka upp minst hälften av aktiekapitalet för att undgå likvidation. De nya reglerna fastställdes av den socialistiska majoriteten i riksdagen våren 1983 (LU 1982/83:36).

Ett vanligt sätt för aktieägare att rädda ett aktiebolag, vars aktiekapital förbrukats till så stor del att likvidationsplikt inträffat, har varit att lämna bolaget ett villkorat aktieägartillskott.

Förfarandet har varit ungefär följande. Aktieägarna har satsat egna skattade pengar som gottskrivits resultatet i bolaget varvid man undvikit att likvidera detta. I samband med att tillskottet har lämnats har man ställt som villkor att bolaget skall återbetala pengarna när resultatet så medger. Tillskottet har bokförts som intäkt för bolaget. Enligt praxis har aktieägarna icke erhållit avdrag för tillskottet och bolaget ej beskattats för detta. Om bolaget senare gått tillräckligt bra och redovisat vinstmedel i tillräcklig omfattning har tillskottet återbetalats varvid någon beskattningsåtgärd ej synes ha ifrågakommit. Återbetalningen har nämligen inte varit avdragsgill för bolaget och för aktieägaren har det endast inneburit återbetalning av ett lån.

De räddningsåtgärder som under årens lopp genomförts på detta sätt har säkerligen räddat många aktiebolag från likvidation och därigenom varit positiva både för företaget, dess anställda och andra intressenter samt för samhället över huvud taget.

Situationen har förändrats sedan regeringsrätten i en dom den 22 februari 1983 med anledning av ett överklagat förhandsbesked förklarat att en återbetalning av ett på visst sätt villkorat aktieägartillskott skulle betraktas som skattepliktig vinstutdelning. Enligt artiklar om skatte- och bolagsrätt har frågan om beskattning av sådana tillskott endast i obetydlig omfattning tidigare varit föremål för avgöranden i regeringsrätten och när så skett har tillskottet bedömts som icke skattepliktigt för mottagaren.

Genom det nya rättsläge som synes ha inträtt genom regeringsrättens dom 1983 uppstår risken för att möjligheterna att rädda bolag från likvidation på grund av en kanske tillfällig resultatkris avsevärt begränsas. Det är ju naturligt att den aktieägare som skall lämna ett tillskott överväger detta mycket noggrant, och kanske oftast avstår från åtgärden, om han får lämna

ifrån sig beskattade pengar men måste betala skatt för återbetalningen av dessa.

Det är viktigt att lagstiftningen på detta område kompletteras så att dels rättsläget blir klart, dels fortsatt utnyttjande av denna form av aktieägartillskott för att undvika likvidation av aktiebolag inte förhindras eller försvåras. De nya skärpta likvidationsreglerna gör det speciellt viktigt att skatteregler inte motverkar strävandena att återställa förbrukad del av aktiekapitalet.

Genom lagändring bör fastslås dels att återbetalning till aktieägaren skall behandlas som en amortering, alltså vara skattefri, dels att återbetalning skall få göras först när bolagets resultat och likviditet så medger.

Eftersom det är viktigt att klargöranden görs så snart som möjligt bör frågan prövas skyndsamt av regeringen och inte hänskjutas till någon utredning vilket skulle kunna försena erforderliga lagändringar flera år.

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen hos regeringen begär förslag till sådan lagändring att beskattning vid återbetalning av villkorade aktieägartillskott undviks.

Stockholm den 18 januari 1985

MARTIN OLSSON (c)